

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak

petek.

Uredništvo in
upravnishstvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
poluletna . . . „ 1.50
četrtna . . . „ 0.75
Posam. št. „ 0.10

Štev. 7. V LJUBLJANI, dne 18. januarija 1907. Leto II.

Delavsko zavarovanje za slučaj starosti.

Pri nas se bori delavstvo že dolgo vrsto let, da se uvede delavsko starostno zavarovanje. Popolnoma opravičena je sicer ta zahteva, da si nam, odkrito rečeno, oblika pač nikakor ni popolnoma všeč. Zahteva se namreč splošno in pa tudi v delavskih zahtevah, programih, da bodi delavstvo za slučaj starosti zavarovano tako, da prispeva delavstvo, gospodarji in država zavarovalnici. Preveč se pri nas, odkrito priznajmo, ravnamo glede na delavstvo po vzorcih v Nemčiji. Vemo, kako neradi zboljšajo naši podjetniki delavske prejemke in jo in gorje bo na vseh straneh, ko se bo šlo v naši državi, da izvedejo prisilno delavsko starostno zavarovanje po nemškem vzorcu. Tako starostno zavarovanje ni nič drugega, kakor prisiljeno varčevanje, in posiljena reč ni in pa ni nikdar dobra. Seveda, moramo pa tudi priznati, da je končno to prisiljeno varčevanje še vedno boljše, kakor pa zdaj, ko razven nekaj vrst delavstva ni prav nič preskrbljenega za starost.

Družbo našo mora marveč prešiniti zavest, da je dolžna skrbeti za one svoje člane, ki so jim opešale moči v boju življenja. Ni prizadeto glede na starostno preskrbo le samo delavstvo, marveč sploh vse revnejše prebivalstvo. A ker je le najbolj prizadeto delavstvo, je pa tudi ono poklicano, da spominja družbo ali, če že hočete, državo, na njene dolžnosti za stare ljudi.

Pa ne smete misliti, zdaj pa pride zopet kaka radikalna zahteva teh ljudi, teh delavcev, ki niso nikdar zadovoljni.

O ne! Naša zahteva, da naj skrbi država zadostno za stare ljudi, je jako skromna in pa opravičena. Tam v daljnji Avstraliji imajo že popolnoma po postavi določeno, koliko dobe ljudje podpore, ko izpolnijo gotovo vrsto let ne glede na to, če še delajo, ali ne.

Da se pa ne bo kak porednež norčeval iz nas, češ, da gremo po naše zgledje tja čez Tiho ali pa čez Indijsko morje v Avstralijo, pa navajamo, da ta misel prodira že tudi v Evropi. Ne sicer med modrimi našimi avstrijskimi državniki, ki posnemajo liki opice, kar vidijo v Nemčiji, tudi ne na Francoskem, kjer bi najraje menda odrli socialni demokrati duhovne na meh, marveč na Angleškem. Dne 20. novembra lanskega leta je namreč angleški ministrski predsednik jako toplo govoril o starostni oskrbi. Obljubil ni sicer nič gotovega, ker mora obračati čas in denar za druge stvari, a rekel je, da le taka pomoč kaj izda, ako dobi vsak revnejši državljan, ko doživi gotovo vrsto let, gotovo vsoto izplačano. Odločno se je izrazil proti prispevanju glede na starostno zavarovanje, ker je ta način v zvezi s sitnostmi, ki jih delajo oblasti pri nadzoru. Angleški finančni minister Asquith je tudi pritrdil izvajanjem ministrskega predsednika in še pristavil, da bi

potrebovali v ta namen na leto 26.255.000 funtov šterlingov, ako bi plačali na teden vsem nad 65 let starim osebam 5 šilingov tedensko.

Dasi toraj edino pravični in pametni način delavskega starostnega zavarovanja ni še izveden, je pa le že zadeva izprožena. Načeloma ji pa tudi pritruje vlada. Vprašanje je toraj le še nekaj časa, ko izvedejo na Angleškem državno starostno preskrbo ne da bi ustanavljali zavod z ogromnim številom uslužbencev, s predpisi o nad vse kumšnim knjigovodstvom in kdosi gavedi še s kakšnimi sitnostmi velemodrega in vsemogočnega uradništva, ki je dostikrat vzrok, da kolne delavstvo naprave, ki imajo namen koristiti delavstvu.

Ob državnoborskih volitvah zahtevajte delavci od kandidatov, ki se vam predstavijo, državno starostno preskrbo!

Med brati in sestrami.

Koroška slovenska krščansko socialna delavska organizacija.

Celovec. Črni in rdeči Janez! Črni Janez jo maha zadovoljen in srečen v svojo delavnico ter si misli: Kaka sreča! — Na gorkem sem! v slovenskem društvu sem! Stanovanje lahko tam dobim! Pri moj... primeknu! Bi ne verjel, da dobi kranjski Janez v Celovcu tako lepo gnezdo! — Sreča ga rdeči Janez, nekdanji sošolec, in vpraša: No! Lej ga! — Kak' se pa tebi godi! — O! se že baše! — odgovori. — Gresta skupaj v svojo delavnico ter začneta delati! — Ziblje se črni Janez v prav prijetnih sanjah, a čudom se čudi, ko ga začnejo njegovi sodelavci pikati in drgati! — Bolj, ko se bliža sobota, bolj sitni so bili. Posebno njegov nekdanji sošolec. »Al boš perstopu k socialdemokratskemu društvu?« to je vedno slišal! — In ko je plačo dobil, so ga kar obsuli. »Zdaj pa kar z nami in kar plačaš.« A Janez pa si misli! »Ne boš, Janez, morda, ko

J. K.

Voda.

(Konec)

In vmes se je bliskalo in treskalo, da je brumelo in bobnelo po razjarjeni naravi. Nebo pa je bilo odprto, deževalo je iz vseh zatvornic.

Sicer pohlevni in nedolžni potočič, ki ima o veliki suši komaj dovolj vode za dvoje koles, je naraščal od ure do ure, od trenutka do trenutka. Plitva njegova struga se je strahovito naglo polnila z umazano rujavo, kalno vodo.

Na nižjih krajih je začela po malem, nekako boječe, hinavsko prestapljati bregove, in še predno se je storila trdna noč, so bili bližnji travniki in njive pod vodo. Previdni Breščani so izpraznili svoje hleve in svinjake ter odgnali svojo živino na višje ležeči konec vasi. Komur je le količkaj pretila nevarnost, ostal je na straži. Kalna, deroča voda pa se ni kar nič zmenila za vse to, ampak silila je više in više, dalje in dalje; nobena zapreka ji ni mogla zaustaviti potoja. Kmalu je bilo vse pod vodo, daleč krog in krog...

Mica je bila malo zadremala. Jednakomerno kapljanje na okna in divjanje viharja je bilo zatisnilo stari Jeri trudne oči. Mica jo je bila ogovorila, ker pa ni bilo nič odgovora, je obmolnila in nazadnje zadrémala.

Kar se prebudi. Zazdelo se ji je, da nekaj žubori in vrvlja po sobi. Vzdrmi se. Neprijeten, vlažen duh ji vdari na nos. Posluša — nič. Še bolj prisluskuje — zopet tisto rahlo sumljivo žuborenje pri vratih! Brez dvoma — voda!...

»Teta, ali slišite? Teta!« zaklicala je s svojim slabotnim glasom. »Teta, teta, te-ta!« Nekaj nepopisno obupnega je bilo v teh kratkih besedah.

»Kaj pa je?« Vsklikne Jerica, »za božjo voljo, kaj pa je?«

»Brž vstanite, pa prižgite luč, meni se zdi, da gre voda v hišo!«

»Jezus Marija, voda!« ... »Luč, luč!«

Precej časa je potrebovala, da je zlezla iz postelje v — vodo. »Mica — voda!« Segala ji je do členkov. Čez dolgo prižge luč in plane iz sobe. Krog in krog voda, samo besneča in razljučena rumenkastorujava voda! Pomoči je bilo treba obema.

Po lestvi zleze pod streho in upre svoj pogled proti vasi. Povsod so čuli, ali nihče se ni zmenil za nju.

»Ljudje božji, pomagajte, usmilite se naju, utoneva!«

Ali zaman; pljuskanje in hropenje valov je zadušilo njene obupne klice napomoč...

Mica je uprla svoj pogled na steno. S strahom je opazila, da voda narašča od hipa do hipa.

Tam na steni pri vratih je bila mala rujakasta lisa še od zadnje belitve. Določila je, da je voda ne sme potopiti. Toda počasi, skoro nevidno se je poglobljala mala pega v naraščajočem elementu. Določiti je morala nove meje, a zopet zaman...

»Pomagajte, pomagajte!« klicala je obupno Jera pod streho. Toda bučanje razljučene vode je prevpilo njene zamolke, hripave klice. »Pomagajte, pomagajte!«

Mica je s silnim trudom iztegnila roko in njeni beli prsti so se dotaknili mrzle, neprijetne vode! ... Sedaj je vedela, da ni nikake rešitve več. Kmalu jo zaduši nenaravna kopel. Začela je moliti, toda moliti ni mogla. Smrt je

b' ta drugkrat na svet peršou. Previdnost še ni bila n'kol falena!« tako si misli. — Drugi teden je bilo pa še hujše. Čudne stvari so govorili! — »Boš se pustil komandirati od ta črnih in od prokletih farjev. Mi smo pa svobodni in se ne brigamo niti za Boga, niti za hudiča.« — Tako in enako so govorili. — Njihovo svobodo je črni Janez kmalu na tem spoznal, da so se pomenjkovali, kako bi gospoda nagovorili, da bi črnega Janeza ven zlfirali in delavnice! — A Janez pa tudi ni bil kar tako za nič, ampak brusil je svoj jezik tako »šorfi«, da je bil kot očet in osa. — Gospod pa je na tihem le črnemu Janezu prav dal, poznal ga je tudi kot poštenega delavca. — Nekega dne črni Janez svojega rdečega prijatelja vpraša: »No, Janez, povej mi enkrat, koliko pa plačaš udnine na teden?« — »Kakor je, 40 do 60 vinarjev, so pač različne stopinje,« odgovori! — Črni Janez se kar globoko začudi ter radovedno vpraša: »Kua pa mate prav za prav od tega društva? Veš, 25 do 30 kron na leto kar tako proč vreči, se mi ne zdi preveč pametno! V desetih letih je to že 250 do 300 kron, obresti pa še zrajtane niso.« — »Koga da mam; društvo mam in da skup držimo,« meni rdeči Janez: »ako nam plača ni po volji, pa kar štrajkamo, pa od društva dobimo krono na dan.« — »O ti ubogi sirotej! Ako 14 dni štrajkaš, pa dobiš 14 kron! Kolikokrat je pa tudi tak štrajk! Vsake svete cajte 'nkrate,« ga poduči črni Janez. — »Ja veš, ko gremo na potovanje ali smo brez dela, tedaj dobimo tudi po eno krono.« — »Vidiš, da prideš do tvojega denarja, bi pač moral vsako leto tako-le 'n mesec na rajžo ali pa za peč počivat,« opomni črni Janez. — »Tega ti pa gotovo tvoji rdeči perjatli ne privoščijo! — Jaz pa drugače računam! V našem društvu lahko grem vsak dan in vsak čas kakor na svoj dom. — Berem ali igram ali kar čem! Kurzov imamo pa še preveč. Ako pa tam stanujem, plačam 5 kron na mesec! Povsod drugod bi 6 kron ali več plačal! Udnine je na mesec samo 40 vinarjev! Torej si kar prihrani krono! Vidiš, to ti je pametno.« — Prihodnjič naprej! Rdeči naj preišlje in tuhta.

Prevalje (na Koroškem). Na novo leto je imelo naše delavstvo zopet enkrat vesel dan. Naše Slovensko krščansko delavsko društvo priredilo je namreč kakor vsako leto tako tudi letos na ta dan slavnostno božičnico. Od blizu in daleč se je natekalo toliko ljudi, da so bili prostori natlačeno polni. Slavnostni govor imel je naš društveni tajnik kaplan Sekol. Primerjal je božično drevesce z orjaškim drevesom, ki razteza svoje veje čez celo širno zemljo, to je s sveto katoliško cerkvijo. Kakor je božično drevesce polno najslajših sadov, tako je obrodilo tudi to drevo človeštvu brezštevilo bogatih sadov. Poleg tega drevesa pa je vzraslo in se razvilo drugo drevo, ki pa prinaša le puhel sad, le kisle lesnike, t. j. drevo nevere. Katerega drevesa bi se oklenil, tega pameten človek ne bo preišljeval. Po govoru zažarelo je božično drevesce v migljajočih lučicah. Nato so se delila udom božična darila, nad katerimi se je pač vsakdo letos lahko razveselil. Moški, mešani in otroški zbor je izvajal pesem za pesmico točno in dovršeno pod vodstvom kaplana Serajnika. Majhni šolarji so mično deklamirali božične pesmice, šaljivi srečolov in dražba pa je povzročila obilo smeha in razočaranja, dru-

stopila rahlo v sobo. Postala je tam pri vratih, skrbno zakrivaje ostro koso pod svojo belo odejo. . . Mrzel, mrtvaški znoj ji porosi vroče, kipeče čelo. Tam pod streho pa so se čuli še vedno obupni, blazni klici stare Jere. Neka čudna, trudna, onemogla omotica se je polasti. Tam izza vrat pa je začela delati črna žena proti njeni postelji! . . .

Predno se je zaznal prvi jutranji svit, bledlo je četvero krepkih možakov proti koči. Preko kolen jim sega deroča, rujava voda. Naglo popadejo posteljo z bolnico, dvignejo jo na rame in odkorakajo po isti poti nazaj. Stara Jera se je bila oprijela zadnje posteljine stranice, a ni šlo, oprijeti se je morala za rokav nekega rešilca. . .

Silno se zaganja voda v mostič, ki spaja vasio; bruna ječe in stoka. Velik hloed plava navzdol, kdo vé, odkod. Le naglo!

Nenavadni sprevid prekorači mostič, tedaj pa čudno zaškripljejo mostnice, še enkrat zaropotajo in se razsipljejo. Rujavi valovi pa jih pogoltnjejo molče! . . .

štvu pa prinesla nemali dobiček. Bil je res prijeten, vesel večer v družbi radujočih se delavcev. Da se je veselica tako dobro obnesla, se imamo zahvaliti cenjenim dobrotnikom našega društva, v prvi vrsti pa župniku Kesarju, ki je društvu vsikdar blagohoten in velikodušen podpornik. Bog jim povrni tisočkrat!

Podsiniavas (pri Svečah). Kričeč slučaj, kaj je za delavce strankarsko uradništvo, nam dokazuje shod delavskega društva v Podsiniavasi. Vršil se je v nedeljo, dne 13. t. m. Ne dovolj, da vodja bistriške tovarne Faust (imena gospod ta človek res ne zasluži) odvrta delavce od slovenskega združništva in jih odpušča od dela, če se mu tozadevno ne pokorijo, je prišel na to nedeljo razbijat shod delavskega društva s svojimi uradniki in z navadnimi najetimi barabami. Zasedel je s svojo fakinažo zborovalno dvorano že dve uri pred napovedanim shodom. In ko se Slovenci vsedejo v drugo sobo, pridrvi s svojim mobom tja in zakrit za hrbta svojih barab daje povelja za škandale, katerih bi bilo sram vsakega Indijanca in divjaka, tega človeka pa ne. Tako vsaj moramo tolmačiti njegovo vedno govorjenje z razgrajaci. In on je župan tega kraja! Zares, pod zadnjo, najbolj obnošeno delavsko obleko bije tisočkrat plemenitejši srce, kot pod gosposko suknjo tega zatiratelja človeških pravic. In ko dviga pijana druhal svoje pesti, ko obliva slovenskega govornika s pivom, obmetava s papirjem, si je ta v sredi med njimi mel svoje svoje roke, ne da bi kot župan skrbel za varnost občinstva. Nič ni rekel, k večjemu da jih je na tihem vzpodbujal, ko so njegovi ljudje premetavali mize in pobijali steklenice, nič ni branil, ko so ščevali na govornika na najnesramnejše načine. Smejal se je, ko so ga obdelovale barabske pesti in ga valjale po tleh. In takšnemu človeku se naj človek odkrije, takšnemu mora človek ubogati! Zares pomilovanja vreden, kdor je k temu prisiljen. Pripravljene je imel v sosednji hiši žendarje, seveda, če bi se branilo slovensko občinstvo, katerega pa je bilo zato nasproti nemčurski množici veliko premalo, tedaj bi jih bil poklical, tako je pa pometaval rajši sam. Vprašamo samo, ali proti takemu človeku ni nobene obrambe, ali je »Kranjski industrijski družbi« takšno nesramno početje svojega uradnika res po godu?

Tobačno delavstvo.

Iz tobačne tovarne. V naši tovarni vladajo prav čudne razmere. Naše delavke veljajo za najbolj srečne, kar jih je na svetu, a temu ni tako, zlasti pri istih, ki klobase delajo. Še predlansko leto so šle delavke prosit za boljšo plačo. Obljubilo se jim je, da se jim bo zboljšala plača in da bodo dobile še eno žensko več. Pa Bog si ga vedi, kako je to? Zgodilo se je ravno nasprotno. Vsaki teden so jim zvagali 300 kg. manj, kakor znaša 8 K na teden, in ena delavka je mogla iti vsaki teden po tri dni drugam delat, da se je tako malo prikriilo. Ker je bil torej zaslužek poslabšan, so jih pa tem bolj priganjali pri delu, da so mogle od jutra do večera trdo delati brez kaknega odmora. Opoldne še svojega bornega kosila ne morejo povžiti, ker brezvesten priganjač vedno vpije, ako katera potoži, da preslab tobak dobivajo. »Le zbirajte, le, če ne vam pa eno nazaj dam, bodete pa manj zaslužile.« A delavke, ki toliko trpijo, tudi ne morejo čudežev delati. Zaboje po 80 do 100 kg. morajo dve vzdigovati, in zavoje po 200 kg. težke morajo tudi po dve delavki valiti in vzdigovati. Ali je to pravično? Saj drugje še možki pri enaki teži ne morejo v tako malem številu delati. Tu pa uboga ženska, ki nima niti najpotrebnejše hrane, mora opravljati delo, ki je drugje še za moške pretežko. Kje je obrtni nadzornik — ki kakor smo čuli, stanuje blizu naše tovarne — da tega ne pride pogledat? In ako katera oboli, pa pravi ljubljani naš delovodja: »Oh, saj je vendar tako močna, pa zboli!« Ni čuda, če je tu največ bolehnih. Zahtevamo odločno, da se na tem oddelku razmere izpremenijo ako ne, bomo pa kje drugje potrkali. Do tedaj vas pa srčno pozdravlja in obeta, da vas prav kmalu zopet obišče — vaš — Zvonimir.

Sternberg. Krščansko organizirano tobačno delavstvo pri nas je imelo 6. t. m. svoj glavni shod. Poročala je na njem delavka Till o sklepih na dunajskem zborovanju avstrijskega krščanskega tobačnega delavstva. Zapisničarica Ana Bretkopf je govorila o podpornem skladu pa navduševala navzoče, naj vstopijo v krajevno skupino. Res je pristopilo takoj več

novih članov. Dasi imamo pri nas mnogo nasprotnikov, smo trdno prepričani, da se i nam odpre še boljša bodočnost.

Idrija. V zadnjem času so pri Franc Jožefovem šahu na 11. polju prišli do neznatne množine vode. V eni minuti jo priteče 1400 do 1600 litrov. Dozdaj še niso naleteli na toliko vode. Ta je v veliko večji množini, kakor ona pred leti na 3. polju v severni jami. To dela veliko preglavice uradnikom, kako li ji bodo zaprli pot. Noč in dan jo spravljajo v to pripravljeni stroji na dan. Delavci na 12. polju so vsled povelja višje oblasti vsi prestavljeni radi varnosti na drugi kraj. Tukaj nam hodi na misel ona grozna nesreča, ki se je dogodila lansko leto na Francoskem v courrierskih rudnikih. Socialni demokrati zmeraj na vsakem sestanku pripovedujejo, kako moderna da je francoska država, kako moderne naprave da ima itd. Pa navzlic modernosti, ko se je pojavil ogenj v rudniku, smo videli, kakšna malomarnost se je godila napram delavcem, ko so mogli delavci delati še nižje, kakor se je nahajal ogenj. Zglašati se mora vsak, če ima le količjak čuteče srce, ko je čul, kako malomarno so skrbeli bogati delničarji za varnost v podzemeljskih rovih. Naša država se ne prišteva med najmodernejše države, a napram Francoski ima pa vendar še prednost. Tukaj se vidi, da ni vse tako v redu, kakor se piše in govori o modernosti.

Pogovor dveh tovarišev konsumentov. F.: Ti tovariš, letos pa ne boste dobili po šest procentov dividende. Mi zasledujemo celo leto račune (v listu »Naša Moč«) ter smo konstatirali, da boste imeli malo dobička. — S.: Verjamem, tovariš, ako bi Kristan nam račune izpeljaval, saj vam ni dal Kristan nikdar po šest procentov, toliko manj dal bi nam. — List »Naprej« dobro napreduje. V Kočevje so več let pošiljali deset komadov »Napreja«, ali kočevski delavci niso še nobenega plačali, in letos je uradništvo njim list ustavilo. Kakor se pa čuje od neke strani, da en komad bodo vse eno pošiljali, stroški se bodo menda pokrivali od preostanka rudarske zadrage. Radovedni smo, ali bodo delavci k temu molčali. — Na ustanovnem shodu političnega društva »Naprej« v Spodnji Idriji je tarna Kristan, da ko je prišel on v Idrijo, je bilo v mokraškem in v konsumnem društvu res lepo število članov, sedaj pa že kmalu ne bode nobenega prefarca. Spomnil se pa ni, da s tem dokazuje, kako malo zaupanja ima on pri ljudeh. — Pogrebno društvo sv. Jožefa je imelo svoj občni zbor dne 13. t. m. Socialni demokrati so agitirali kar so mogli, da bi stari odbor vrgli, posebno pa načelnika, ter tudi pogrebne stroške povišali, ali bili so v manjšini, zato je ostalo vse pri starem.

Krvoses kapitalizem.

Za papirno delavstvo.

Iz Vevč. Lepo življenje se je pričelo tu v naši tovarni. Ravnatelj Pavle je postal tako neznansko dober, da delavcem daje za pijačo, kar cele petake, in pa delovodjem vino za novo leto. Vsa čast mu! To se je pa tako-le prigodilo: Pretečeno nedeljo je zahteval, da naj bi delavci na Hollendarjih delali kot po navadi čez delavni čas. Stroj se gnali do osme ure in potem je treba še vse očistiti in za ponedeljek pripraviti. Temu so se pa nekateri delavci protivili, kar je čisto prav, kajti tovarniški red govori, da se v nedeljo zjutraj ob šesti uri delo ustavi in prične v ponedeljek ob šestih, ne pa ob štirih, kot je sedaj to navada. In ravnatelj pa ne ugaja tista točka v tovarniškem redu, ki pravi, da se ob nedeljah plača za 50 odstotkov zviša in da se mora delavce pustiti k sv. maši. To mu ne gre v njegovo trdo in nenormalno butico. Zato bi to rad odpravil. Izmisli si je prav pametno. Delavcem, ki so prišli odpovedat, da ne bodo delali za navadno plačo, je ta »brihtni« gospod dal en petak za pijačo in jih tako speljal na led. Dobro naj jim tekne. A Pavle naj pa nikar ne misli, da na ta način zmaga. Nam je dobro znano, zakaj so že skoraj vsi nabiti tovarniški redi raztrgani in zakaj se ne nadomestijo z novimi. Vemo pa tudi, kaj nam je storiti, ako se tako kruto postopa z nami, kot z živino in še mnogo slabše.

Iz Vevč. Žalostno je pri nas, a tudi smešno ravno tako kakor v kakšnem cirkusu. Nad vse žalostno je, da se delavstvu trga plače in celo takim delavcem, ki so že do 30 let ali

pa še čez 40 let v tovarni. Zato se pa zbirajo delavci v gruclah in ugibajo, na katerega se bodo gospodje zdaj spravili. Seveda »gospodi« ne pomislijo, da ima priprosti delavec ravno tako pravico, da živi, kakor jo ima kakšen gospod. Za delavsko varstvo se tudi kaj malo skrbi. Zadnji čas je ukazal ravnatelj, da naj se postavi neki električni motor tik nekega rezalnega stroja. Ko mu je pa rekel dotični delavec, da je preblizu, mu je pa odgovoril ravnatelj: »Pa domov pojdi, če ne moreš delati!« Zdaj naj pa sedi ženska pelog rezalnega stroja v vednem strahu, kako lahko bi se vnela njena obleka. A to zadevo prepuščamo obrtnemu nadzorniku, da jo uredi. Smešno pa je bilo ravnatelju. Pri rezalnem stroju je bilo namreč izdelano kolo z lesenim obojem. Jezni ravnatelj se prične znašati nad obojem toliko časa, da je zdobil oboj. Delavci so si različno mislili ob tem čudnem ravnateljevem nastopu. Eni so sodili, da ga ima pod kapo, a ne ta grenkega, drugi pa, da je revež nervozen. Pa bodi karkoli. Grdo je, da postopa on, olikani človek, tako surovo z delavci. Ali misli, da si na ta način pridobi ugled? Kaj še. Vsak olikani delavec in delavka ga zaničuje, njega, ki mu svetujemo, naj si kupi znano Kniggejevo knjigo in jo dobro prouči. Če pa nima dovolj drobiža zanj, naj piše našemu uredništvu in mu jo drage volje kupi, pa še dopošlje, seveda če se obveže, da se bo tudi ravnal po njenih naukih. Bi mu prav nič ne škodilo. Herr Direktor! Sie wissen nicht, wie schlecht es Ihnen passt, wenn Sie die Arbeiterschaft so pöbelhaft gemein anstänken. Wir schämen uns für Sie, ker moramo Vas še otročie, domišljavo, nedostojno obnašanje opisovati. Nam je dejansko hudo, ker ste tudi Vi delavec v širšem pomenu besede in vkljub temu postopate tako turško surovo z ljudmi, ki niso zagrešili družega, kakor da imajo manjšo plačo, kakor Vi. Še enkrat, gospod direktor, Kniggejeve zlate bukve v roko! Vam bo le koristilo!

M e d v o d a m i. Tri nesreče so se pripetile, odkar smo zadnjič poročali v »Našo Moč«. Pred približno enim mesecem se je pri papirnem stroju razletel cilindar. Bila je velika nevarnost, da bi ne bil ubit kak delavec, a k sreči ni bil nihče žrtev nesreče, razven enega fanta je nekoliko udarilo, pač pa smo strah prav dobro čutili. Druga nesreča se je pa pripetila na Šmaren dne 8. decembra minolega leta. Saj veste, da so našim delavcem prazniki znani le po imenu. Judovska družba naša že skrbi zato, da nam na ta način počasi udušuje krščansko zavest. Štirje delavci so torej na Šmaren menjali pri stroju cilindar. Pa je padel 200 kg. težak valjar na one štiri delavce, ki so bili spodaj. Dva je prav hudo poškodovalo, tako da je eden obležal nezavesten, druga dva sta pa bila malo manj potolčena. Delavstvo je opravičeno ogorčeno, ker vidi v tem prst božji, da se je nesreča zgodila ravno na praznik. Bi se li ne moglo to delo opraviti prejšnji dan, se opravičeno poprašuje? In tretja nesreča se je pa pripetila v goričanski papirnici. Neki strojevodja je nekaz popravljal pri jermenih na Novega leta dan, torej zopet na praznik. Reveda je prijel jermen, prišel je pod kolo in vrglo ga je okoli. Popolnoma bi ga bilo ubilo, ako bi ne bili prihiteli drugi na pomoč in so ga še o pravem času potegnili proč. Nesreče se zgodijo pri nas največ po krivdi gospodov. Stiskajo namreč pri vsaki stvari. Če se jih spomni, naj kaj popravijo, pa se obotavljajo toliko časa, da se podere. Potem pa pravijo, da so krivi delavci, če se kaj naredi.

Gorje pri Bledu. Delavec nam piše in priobčujemo: Potrebno bi bilo, da bi večkrat prihajala »Naša Moč« v naš kotiček. To pa zato, da bi odprla oči tistim ljudem, ki mislijo, da se nahaja v socialnem oziru vse v najlepšem redu na Gorjah. In videli bi pijavke v človeški koži, ki pijejo delavsko kri in izrabljajo delavsko moč v svoj dobiček. Koliko se nahaja v tem kotu lesnih trgovcev, ki imajo celo leto deset do dvajset delavcev, a jih nimajo zavarovanih v okrajni bolniški blagajni, a še manj pri delavski zavarovalnici glede na nezgode! Zaspenci! Čitajte »Našo Moč«, pa boste videli v nebo vpijoče grehe. Koliko žalostnih slučajev bolezni se je tukaj zgodilo, pa delavci niso dobili nobene podpore. Znan mi je slučaj, da se je poškodoval neki delavec v gozdu. Bolan je že pol leta. V bolnišnici se je revež valjal že tri mesece. Podpore pa ni dobil nobene. — Tako naš dopisnik. Navedeni slučaj je dejansko žalosten, a žalibog gojzdní delavci niso podvrženi postavi o zavarovanju delavcev. Upamo, da novi ljudski državni zbor odpravi to kričečo

krivico v postavi, ki se je vpostavila na ljubo bogatih in zadolženih lastnikov gojzdov, plemenitašev.

Sava. Nič veselega žalibog ne morem poročati. Velike reve smo delavke. A ne vse. Pri vsemogočem P. ima neka ženska tako veljavo, da naredi vse tako, kakor mu veli. P. pravi, da je dotična oseba najboljši in da največ razume, še več, kakor on sam. Pa naj nikar ne misli, da smo delavci in delavke tako za luno, kako da stoji stvar. Naravnost povemo: dotičnica toži delavke in delavce. Rekla je že sama, da lahko vse pove, kar ne tukaj v tovarni, gre pa na dom. Govorila je tudi že sama, da je prosila za obračun, pa ji ga ni dal, češ, da ona najboljši dela. A to ni res. Ravno dotičnica najmanj dela in se največ greje pri peči, kjer si je že prismodila obleko. Če pa kakšno drugo vidi, da se nekoliko pogreje, jo pa koj zatoži. Posledice: Dobi osem dni dopusta in opsovana in obzmerjana je tako, da je strah in groza. Če se pa kakšna druga delavka umije le pet minut pred šesto uro roki, mora tudi na odpočitek. In delavke pa požremo lepo vse psovke mirno in se pustimo kaznovati, kakor kakšne šolarice. Koliko časa se bo z nami še ravnalo tako? Če bi prav nastopile, bi kmalu napravile red, a kaj, ko manjka korajže in pa šnajda in se delavstvo krega med seboj, mesto da bi držalo skup.

Iz Litije. Poroča se nam, da so srbski delavci in delavke odšli iz litijske predilnice. Delavci domačini ne bodo žalovali za njimi, vsaj je dosti domačih delavcev in delavk, le da bi se nekoliko več zaslužilo. Res je, da nekateri še pridejo na vsaj minimalno plačo, ali tudi nekoliko čez, ali neizmerna draginja tudi tem obtežuje življenje, kaj pa šele tiste delavke, ki zaslužijo komaj po tri, štiri ali pet kron tedensko! To je komaj za stanovanje in za suh kruh, kje pa obleka in drugo?! Srbkinja se je baje izrazila: Za te kronce tukaj ne bom delala, v Srbiji sem zaslužila najmanj 15 do 20 kron tedensko in tam je meso in druge stvari skoro za polovico cenejši, kot tukaj v Litiji. — Eden Srbov se je jezil: Če bi bilo nas več tukaj, bilo bi drugače. — Bili so namreč vsi organizirani socialni demorkatje. Pravijo tudi ženske, da ako na akord zaslužijo pod minimum, to je, manj kot bi sicer morale zaslužiti na uro, se jim plača toliko, kolikor zaslužijo, ne od ure, kot je bilo poleti v navadi. Vodstvo tovarne naj bi že enkrat izprevidelo, da tuji delavci tu ne obstanejo, gleda naj, da si pridobi domačine, Slovence. Zvišali naj bi nekoliko plače delavcem in delavkam, da bi jim bilo vsaj mogoče izhajati, in delavci domačini se bodo pridno in z veseljem ter zavestjo žrtvovali v prid in prospek tovarne, ker bodo imeli zaupanje do svojih gospodov. Nasprotno pa delavec ali delavka, ki se trudi in žrtvuje vse svoje moči, pa slednjič še slabo zasluži, obnemore, nima več veselja do dela, in to je potem tudi vzrok, da izvršuje kvalitativno slabo blago.

Z lastnimi močmi.

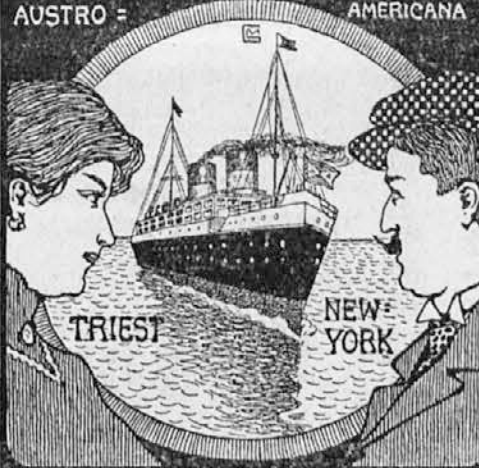
Občni zbor katoliškega delavskega društva v Preski. V nedeljo, dne 20. t. m., popoldne ob 3. uri, se vrši v društvenem domu v Preski občni zbor »Katoliškega delavskega društva«.

Želeti je, da bi se občnega zbora udeležili vsi člani, pa tudi nečlani somišljeniki.

Dražgoše. V nedeljo, dne 13. t. m., je bil v Dražgošah ustanovni shod »Društva za podporo gozdnih delavcev«. Novemu društvu je pristopilo skoraj 60 delavcev sosebno iz Dražgoš in Podlonka; obsega tudi vasi Rudno, Kališe, Jamnik. Sklenilo se je, da tudi Češnjica naj pripada, dobro bi bilo tudi za Sorico.

Vevče. Krščansko socialno strokovno društvo papirnih delavcev v Vevčah je imelo svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 6. t. m. v Društvenem Domu v Polju. Društvo je imelo 12 sej, 9 shodov, 6 izletov; 3248 iztisov časopisov; 14 posredovanj v korist delavstva; 1 društveno zastavo; 68 bolnikov, 1570 dni skupne bolezni, 4 so umrli; 6 odpotovalo, 137 izobčenih; skupno 147; 4 so nazaj pristopili; 41 novih udov, skup 45. — 1 častni član, 7 podpornih udov, rednih članov 471, skupaj 479. II. oddelek rednih članov 180. I. oddelek vplačevanje mesecev 1419. II. oddelek vplačevanje mesecev 1419. Denarni promet: prenos od leta 1905 57 K 2 v., vpisnina 8 K 20 v., udnina rednih članov 863 K 28 v., udnina podpornih članov 15 K 73 v., prosti darovi 103 K 28 v., iz hranilnice 60 K, izposojila 19 K 23 v., društveni znaki 1 K 20 v.; skupaj 1.127 K 74 v. — Stroški: poština 8 K 23 v., tiskovine 52 K 5 v., potnina in drž. zveza 63 K 60 v., svečava 4 K 80 v., pisarniški stroški 98 v., listi 11 K, vrnjeno izposojilo 1 K 74 v., pri delu zadržanim 12 K 4 v., podpora bolnikom 688 K 42 v., pogrebi 14 K, v hranilnico 210 K; skupaj 1.066 K 86 v. — Koncem leta 1906, 31. grudnia je gotovine v blagajni 60 K 88 v., v hranilnici naloženega 1.316 K 98 v., skupaj 1.377 K 96 v. — V novi odbor so izvoljeni: predsednik Anton Jeriha; predsed. namestnik Anton Primar; tajnik Anton Lajevce; tajnika namestnik Fr. Kukovica; blagajnik Vinko Pokovec; blagajnika namestnica Alojzija Ocvirk; knjižničar Jernej Raut; odborniki Peter Klemenc, Fr. Čemažar, Antonija Holosan, Marija Klešnik. Odbor se je pomnožil za štiri člane.

AUSTRO =
AMERICANA

*Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
varnostno potovati naj se obrnejo
na*
Simon & Smetek
*v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Iskrovrstna Pojasnila daje se brezplačno.*

Velika zabava v „UNIONU“ v soboto 19. januarija!

Podporno društvo delavcev in delavk c. kr. gl. tobačne tovarne v Ljubljani

vabi vse tovariše delavce in vse tovarišice delavke k

plesnemu venčku

v soboto, 19. Jan. v veliki dvorani hotela „UNION“.

Sodeluje godba c. in kr. pešpolka kralj Belgijcev. Vstopnina za neudel K, za ude 50 h.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Čisti dobiček je namenjen bolniškemu podpornemu zakladu.

Delavci in delavke, pridite vsi na to delavsko veselico!

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

Edini zavod

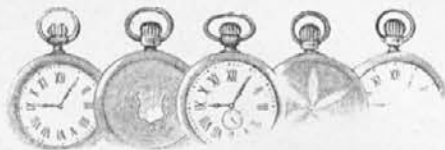
za kemično čiščenje obleke ter za-
storjev, barvarija in likanje usnja

na par

Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče

Šelenburgove ulice št. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Ustanov-
ljeno leta
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica
Resljeva cesta št. 2.
prej g. Jos. Černe.

v Ljubljani

Podružnica
Resljeva cesta št. 2.
prej g. Jos. Černe,

Jurčičev trg št. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih

ur, verižič, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam iz-
redno veliko svojo zalogo furnitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za
nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Delavci, trgovci pozor!

Slavnemu občinstvu uljudno priporočam svojo preurejeno

krojaško delavnico

v kateri izdelujem **moške obleke**, kakor tudi vsakovrstne **uniforme**, in vsa
druga v to stroko spadajoča dela.

Delavcem v oddaljenih krajih drage volje postrežem z vzorci. Sprejemam tudi
že kupljeno blago v delo.

Izdelujem vse po najnovejšem kroju točno in natančno po meri. Delo sprej-
mam v vsakem kroju in vsaki množini. Slav. konsumnim društvom in gospodom
trgovcem priporočam posebni oddelek za izdelavo **konfekcij, oblek za pro-
dajo, od najpreprostejše do najfinejše izvršitve.** Na zahtevo dam tem
še bolj natančna pojasnila.

Svoji k svojim! Delavci, trgovci, podpirajte domačo tvrdko.

Za obilna naročila uljudno prosi

Matija Lazar

krojaški mojster v Kropi.

Cene brez konkurence!

FILIP FAJDIGA,

zaloga pohištva 962 62-24

Ljubljana,

Sv. Petra cesta 19

priporoča svojo velik-
zalogo raznovrstnega

pohištva

po najnižjih cenah.

Tovarna
za stole

Franceta Švigeljna

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje 2805 26-1

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence.
Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Ne prezrite!

Kdor hoče res postrežen biti z
**dobrim, naravnim belim
in črnim vinom,**

naj se izvoli obrniti na staro znano in odlikovano
trgovino z vinom

Anton Ivanov Pečenko

v Gorici.

Postrežba točna in poštena. Cene zmerne.

Ne prezrite!

2 12-4

Pozor!

„Slovenska delavska društva“! Kupujte svoje
potrebščine pri znani priporočljivi domači manufakturni
trgovini:

Češnik & Milavec

(pri Češniku)

Špitalske ulice

Ljubljana

Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovejše blago**
za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - Stari trg št. 10

Priporoča svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene